

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntönnö 16.11.2020 dnro VN/25161/2020

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta.

Valtioneuvoston asetus liittyy hallituksen esitykseen laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta (HE 150/2020 vp). Hallituksen esitykseen sisältyvällä lailla säädettäisiin uudesta määräaikaisesta metsityksen tukijärjestelmästä. Tuella voitaisiin metsittää niin sanottuja joutoalueita. Näillä tarkoitettaisiin esimerkiksi maatalouskäytöstä poistuneita peltoja ja tuotannosta poistettuja turvetuotantoalueita. Ympäristö- ja luontoarvoiltaan merkittäviä alueita, kuten niittyjä, ahoja, ketoja ja hakamaita, ei saisi metsittää. Maataloustuotannossa olevien peltojen ja metsämaaksi luettavien alueiden metsittämistä ei tuettaisi.

Valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin tarkemmin metsitystuen yksityiskohdista kuten luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopivista alueista ja alueellisten seikkojen huomioon ottamisesta, käytettävistä puulajeista, taimi- ja siemenmääristä erilaisilla kasvupaikoilla, ennen metsityksen toteuttamista tehtävistä toimenpiteistä ja taimikon jälkihoidosta. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset myös metsitystuen kustannuskorvauksen ja hoitopalkkion määrästä.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto

Yleiset kannanotot

Ehdotetussa tukijärjestelmässä (HE 150/2020 vp) ELY-keskuksella on olennainen asema, koska se antaisi Metsäkeskukselle sitovan lausunnon tukiedellytysten täyttymisestä jokaisen tukihakemuksen osalta. ELY-keskuksen edellytetään ottavan sitovalla lausunnolla kantaa metsityskohteen luonnon monimuotoisuusarvoihin, maatalojen rakenteen kehittämisyksymyksiin, avoimen maaseutumaiseman säilyttämiseen, kaavarajoitteisiin sekä metsityskohteen soveltavuuteen vesitalouden kannalta. Lausunnon valmistelu edellyttäisi ELY-keskuksissa useiden asiantuntijoiden työpanosta, mahdollisia maastoinventointeja ja selvitystyötä, eikä uuden tehtävän hoitaminen ole mahdollista ELY-keskusten nykyresursseilla. Arvioitu

8.12.2020

lisäresurssitarve ELY-keskusten osalta koko maassa on noin 6–7 henkilötyövuotta.

ELY-keskus toteaa myös, että sen näkemyksen mukaan olisi perusteltua ja tarpeellista täsmentää säädöstatolla se, että tuenhakijan velvollisuus on liittää hakemukseensa tarvittavat selvitykset ELY-keskuksen lausunnonantoa varten. Eduskunnan 3.12.2020 hyväksymän, ensimmäisessä käsitellyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 150/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen 11 §:n 3 momenttiin sisältyy valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista. Lausunnolla olevaan asetulusuunnokseen ei kuitenkaan sisälly täsmentävää säännöstä tuen hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista, mitä ELY-keskus pitää valitettavana puutteena. Päinvastoin, asetulusuunnoksen 3 §:ssä vastuuta selvitysten hankkimisesta vaikuttaa siirretyn hakijalta ELY-keskukselle.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hakemukseen tulisi liittää suunnitelma tehtävistä toimenpiteistä ja vähintäänkin tiedot alueella voimassa olevasta kaavasta (kaavamerkinnot ja -määräykset), paikkatietoaineistosta saatavilla olevat tiedot metsityshakemuksen kohteena olevalla alueella ja sen vaikutusalueella olevista arvokkaista maisema-alueista, luonnonsuojelualueista, Natura 2000 -verkoston kohteista sekä Lajitietokeskuksen aineistopyyntöpalvelun kautta saatavilla olevista lajitiedoista. Hakemukseen tulisi liittää myös tarvittavat tiedot alueen maalajista ja vesitaloudesta sekä suunnitelmat mahdollisista vesistötoimenpiteistä. ELY-keskuksen vastuulla olisi tällöin hankkia tietoa vain sellaisista tarvittavista kartoituksista ja selvityksistä, jotka eivät ole hakijan saatavilla paikkatietoaineiston avulla (esim. kattavat perinnebiotooppi-inventointitiedot).

3 § Alueelliset seikat metsitystuen myöntämisen edellytysten arvioinnissa

Pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen olisi syytä lisätä myös metsitystuen myöntämisen edellytysten arvioinnissa huomioon otettavat lajiesiintymät. Toisen virkkeen osalta ELY-keskus viittaa siihen, mitä edellä lausunnossa on todettu selvitysvastuun jakautumisesta hakijan ja ELY-keskuksen välillä.

Pykälän 2 momentin osalta ELY-keskus huomauttaa, että luonnonsuojelun valvontaviranomaisena ELY-keskus valvoo Natura 2000 -verkoston heikentämiskiellon noudattamista myös muiden hankkeiden kuin entisten turvetuotantoalueiden vesistöjärjestelyjen osalta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä koskevan edellytyksen arvioinnissa on alueellisesti otettava huomioon valtioneuvoston 5. päivänä tammikuuta 1995 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä. ELY-keskus toteaa, että valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi (VN/6158/2020) on parasta aikaa täydentävällä lausuntokierroksella. ELY-keskus esittääkin harkittavaksi, että valtioneuvoston periaatepäätöksen 5.1.1995 sijasta pykälässä säädettäisiin otettavaksi huomioon valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tarkoitettujen viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit,

8.12.2020

mukaan lukien valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Pykälän 3 momentin kirjoitustapaa tulisi muutoinkin vielä harkita uudelleen, sillä momentissa nyt mainittujen valtakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden maisema-alueiden lisäksi on olemassa myös maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, jotka ovat yhtä lailla arvioinnissa huomioon otettavia. Kaa-voissa arvokkaita maisema-alueita koskee suojelumääräyksen sijasta suunnittelumääräys.

ELY-keskus huomauttaa lisäksi, että perustelumuistioloonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 5) on vanhentunutta tietoa ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmän Eliölajit-tietokannan käyttämisestä lajitiedon hallintaan. Metsähallituksen ylläpitämä, ympäristöhallinnon käytössä oleva Laji-GIS-järjestelmä on korvannut Hertta Eliölajit -järjestelmän uhanalaisten lajien havaintopaikkojen tietojen hallintajärjestelmänä. LajiGIS-järjestelmän ja Hertta Eliölajit -järjestelmän uhanalaisten lajien havaintopaikkojen tiedot siirretään Laji.fi-sivustolle, jota ylläpitää Luonnontieteellisen keskusmuseon (Luomus) hallinnoima Suomen Lajitietokeskus. Lajitietokeskuksen Viranomaisportaalipalveluun annetaan käyttöoikeuksia viranomaisille. Uhanalaisten lajien havaintopaikkojen tarkkoja tietoja viranomaiset voivat selata LajiGISin lisäksi Laji.fi Viranomaisportaalin kautta. Lajitietokeskuksen aineistopyyntöpalvelu palvelee muita kuin viranomaisia, esimerkiksi konsultteja. Aineistopyyntöjä tehdään Laji.fi-sivuston kautta.

8 § Ennen metsityksen toteuttamista tehtävät toimenpiteet

Perustelumuistion säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 8) on muun muassa todettu, että pintakasvillisuuden poistamisen voi toteuttaa joko mekaanisesti tai kemiallisesti. ELY-keskus toteaa, että metsitettävän alueen kemiallinen käsittely voi heikentää alueen luonnon monimuotoisuutta.

ELY-keskus toteaa myös, että metsitysalueen sijainti on otettava huomioon töiden järeyttä suunniteltaessa, sillä ennen istutusta tai kylvöä tehtävät maanmuokkaus ja ojien perkaustoimenpiteet eivät saisi lisätä valumia lähivesistöihin.

9 § Taimikon jälkihoito

Entisen pellon tai joutomaan metsittäminen on pitkä ja ongelmaherkkä prosessi ja vaatii onnistuakseen paljon työtä vielä istuttamisen tai kylvämisen jälkeen. Töiden etenemistä ja onnistumista olisi syytä valvoa useamman kerran ja varautua riittävin resurssein myös siihen, että hoitotoimenpiteet saattavat jäädä tekemättä, mistä voi aiheutua maksetun tuen takaisinperintää.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristölakimies Tarja Kangasmaa ja ratkaissut yksikön päällikkö Risto Kujala.

8.12.2020

KEHA/9564/2020

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue sekä Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualue.

Jakelu

Maa- ja metsätalousministeriö

Tämä asiakirja KEHA/9564/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/9564/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kujala Risto 08.12.2020 15:30

Esittelijä Kangasmaa Tarja 08.12.2020 15:30